

“El festival és un gran actiu per a Sant Feliu”

Albert Mallol, davant de l'edifici monumental de la Porta Ferrada de Sant Feliu de Guíxols, que dona nom al degà dels festivals catalans, nascut el 1958 X.C.

Aquest cap de setmana començarà a Sant Feliu de Guíxols la 60a edició del Festival de la Porta Ferrada, el més antic dels festivals d'estiu a Catalunya, nascut el 1958. I el 22 de novembre –dia de Santa Cecília, patrona de la música– farà 60 anys el seu director artístic, Albert Mallol Roca, músic de formació clàssica i apassionat de la música en general, de l'antiga a la contemporània, del rock al jazz: una varietat que ha quedat plasmada també en el festival al qual està vinculat des de fa 35 anys. El Porta Ferrada celebrarà el seu 60è aniversari durant aquesta i les dues següents edicions, amb una imatge gràfica renovada, un cartell de luxe per a aquest estiu –la brasilera Marisa Monte inicia aquest dissabte un periple que inclourà també Iggy Pop, Joan Manuel Serrat, Simple Minds, Jamie Cullum, Herbie Hancock, Kings of Convenience o Kool & The Gang– i molts projectes de futur immediat, com la col·laboració amb Carles Padrissa (La Fura dels Baus) com artista resident durant tres anys, que començarà amb l'espectacle Pastoral for the Planet.

Vostè és un guixolenc de Barcelona, no?

Sí, vaig néixer al carrer Badal de Sants i després, quan tenia sis

anys, ens vam traslladar a casa de l'àvia, a tocar de la plaça Sant Jaume. Vaig estudiar la primària a l'escola Sant Felip Neri, on el pati era la plaça del mateix nom, i el batxillerat a l'institut Milà i Fontanals, on el meu germà gran va anar a classe amb Salvador Puig Antich. Som cinc germans i tots hem estat vinculats a activitats creatives, sobretot en Carles, que va fundar la companyia de dansa-teatre Senza Tempo, i en Ferran, que ha estat xef d'importants restaurants a Nova York durant trenta anys.

En el seu cas, va ser la música.

Sí, vaig estudiar al conservatori del Liceu i al municipal de Barcelona. Vaig tenir grans professors com ara Joan Guinjoan i Miquel Roger, pel que fa a composició i harmonia, i Benet Casablanca em va ensenyar contrapunt. La meva formació és sobretot de piano i llenguatge musical, però sempre em van interessar molt la pedagogia i la difusió de la música.

Primers records musicals?

Quan tenia cinc anys, el meu pare, que era farmacèutic, es posava a dirigir sobre els discos que tenia de les simfonies de Beethoven i jo estava al seu costat imitant-lo. Ja més gran, quan era adolescent i estudiava al Liceu, anava sovint al Palau de la Música i, com que coneixia el cap dels bidells, em deixava passar d'amagat als concerts i als assajos.

La connexió amb Sant Feliu de Guíxols?

De tota la vida. La meva àvia paterna, Teresa Balmanya –era germana de l'escultor Joan Balmanya–, era de Santa Cristina d'Aro, i anava sovint a Sant Feliu a veure espectacles. De fet, va conèixer el meu avi, Rafel Mallol, de les drassanes Mallol, perquè tots dos anaven sovint al teatre i compartien una certa inquietud cultural. A principi del segle XX, Sant Feliu era, amb uns 15.000 habitants, la segona ciutat més gran de la província, després de Girona, i hi havia diversos teatres. Les primeres notes al piano les vaig tocar amb l'àvia Teresa, que va intentar que el toquéssim els tres germans grans, però els altres dos posaven una alarma al despertador per limitar el temps que l'havien de tocar, i jo no. Encara ara, quan arribo a casa, el primer que faig és tocar el piano.

A la família hi havia alguns precedents musicals: Joaquim Balmanya, germà de l'àvia Teresa, tocava el violí en una orquestrina de jazz, i Rafel Mallol, germà del meu pare, era matemàtic i violinista.

La seva gran passió musical?

Sobretot la música contemporània: Ígor Stravinski, Luciano Berio, Sofia Gubaidúlina, Arvo Pärt, Serguéi Prokófiev... Però també m'agrada molt Beethoven, m'encanten els Estudis de Chopin i, sempre el primer de tots, Bach.

I el rock?

A l'institut ja tenia un grup de música progressiva i, en els anys vuitanta, a Sant Feliu –on tenia molts col·legues perquè venia a passar-hi els estius– vam muntar diferents grups: Paipops, amb els quals fèiem teatre de carrer i jo tocava el saxo, i després, sempre com a teclista, el grup de música instrumental Càmera Èlfica, on també hi havia en Xavi Montfort, amb el qual també vam coincidir a Quercus a principi dels anys noranta i vam publicar un disc, L'última havanera, que Picap va publicar el 1993.

Quan comença a treballar per la música a Sant Feliu?

Jo vaig participar en un projecte de pedagogia musical adreçat als centres educatius de Sant Feliu, per ensenyar llenguatge musical d'una manera més moderna. L'any següent ja vam fer comprar a l'Ajuntament instruments per fer música extraescolar als centres, en un moment en què això no era gens freqüent a l'escola pública. Estic parlant dels anys 1985 i 1986, quan jo tenia 23 o 24 anys. A partir d'aquí, Joventuts Musicals de Sant Feliu, que s'havia creat el 1982 i llavors estava presidida per Josep Oriol Planella, em va encarregar que fes unes conferències sobre Haydn i Mozart. I el 1987, Planella va plegar i em van fer president de Joventuts Musicals de Sant Feliu, que organitzava el Festival de la Porta Ferrada des del 1983. De fet, la meua primera feina va ser tirar endavant l'edició del 1987, quan Porta Ferrada feia 25 anys, ara en fa just 35 anys.

També ha estat uns quants anys al capdavant de l'escola de música municipal.

Sí, quan Maria Serra, que en va ser la directora durant vint anys, es va jubilar el 1992, jo vaig passar a ser director en funcions del centre i me'n vaig encarregar fins fa pocs anys. Va ser una etapa d'eclosió total a l'escola, amb molta motivació per part dels professors i dels alumnes. Muntàvem grups de cambra, fèiem assajos fora de l'horari lectiu, anàvem junts a concerts a Barcelona... Grans músics com ara Xavi Lloses i Marc Clos van formar part d'aquella experiència.

Com van ser aquells primers anys de la Porta Ferrada amb Joventuts Musicals?

Crec que es va fer una bona feina: s'organitzaven concerts tot l'any i es portaven a Sant Feliu intèrprets internacionals de prestigi: Musica Antiqua Köln, Academy of Ancient Music, Jordi Savall i el seu Hespèrion XX...

A més de la música antiga, també es van anar fent incursions en la música contemporània i en l'obra del guixolenc Juli Garreta i d'altres compositors catalans del segle XX com ara Mestres Quadreny, Joan Guinjoan i Josep Soler. A poc a poc es van anar ampliant els registres estilístics. El 1990 Percussions de Barcelona hi va presentar Homenatge a Carmen Amaya. I per aquí al mig apareix el jazz dins del festival.

De fet, ja hi havia hagut alguns precedents, just a l'inici de la seva direcció.

Sí, quan vam celebrar els 25 anys, el 1987, vam organitzar per primera vegada concerts gratuïts al carrer, durant un cap de setmana en què van actuar la Camerata Lysy –amb Les quatre estacions de Vivaldi–, però també La Vella Dixieland, l'Orquestra Plateria i Pegagus, amb Berlín, simfonia d'una gran ciutat.

Fins aquell moment, durant les 24 edicions que van tenir lloc des del 1958, Porta Ferrada va ser essencialment un festival de música clàssica.

Sí, i també de música tradicional catalana. En els anys previs a la direcció de Joventuts Musicals, Pere Coll i Casellas, que era crític de la revista Àncora, es va encarregar de donar consistència a les programacions del festival. En aquella època, hi actuaven formacions com ara l'Orquestra Ciutat de Barcelona i músics i compositors com ara Antoni Ros-Marbà i el pianista guixolenc Joan Padrosa.

Posteriorment, durant uns anys també es van portar a terme diversos cursos de música en el marc del festival.

Sí, hi vam fer durant vuit anys el curs de música antiga, amb la participació de Jordi Savall, i el cubà Manuel Barrueco també va oferir a Sant Feliu diversos cursos de guitarra. A més, Miquel Bofill i Josep Maria Aparicio van portar a terme algun curs de saxòfon per a música clàssica, i el músic i pedagog Néstor Eidler hi va portar el

seu projecte L'orquestra des de dins, per a músics joves. En aquells moments érem dels primers festivals que també teníem aquest vessant pedagògic. Per a mi sempre ha estat molt important que els estudiants de música puguin tenir a l'abast músics professionals, una experiència que jo mateix vaig viure quan el bidell del Palau de la Música m'hi deixava entrar per veure concerts i assajos. Sempre hem intentat que els alumnes de l'escola de música fossin voluntaris del festival, perquè puguin estar a prop dels músics. Tot està vinculat. De fet, volem reactivar aquesta part formativa en les properes edicions.

Quants concerts ha organitzat?

Calculo que uns 1.500 concerts i espectacles en 35 anys. I només n'he hagut de suspendre tres: el de Spandau Ballet, el 2015, per malaltia del bateria; La nit de Sant Joan, de Dagoll Dagom, el 2010, per la pluja, i el Berlin, de Lou Reed, per cancel·lació de la gira espanyola, el 2008, però l'any següent Lou Reed va venir amb Laurie Anderson i van estar una setmana assajant al teatre.

No deu ser fàcil trobar l'equilibri en un festival amb propostes tan variades.

Jo defineixo Porta Ferrada com un festival polièdric amb diverses cares, i la meva intenció és que aquestes quedin ben definides, creant un discurs artístic de festival de festivals, un fet que ens fa singulars i diferents respecte al gran mar de festivals que ens envolten. A mi m'agrada molt ajustar els programes i que tothom s'hi senti a gust: l'especialista, l'aficionat erudit i el neòfit al qual li queda llunyà aquest tipus de programació. Soc conscient que no puc fer una setmana de música contemporània, però sí posar-ne alguna pinzellada en la programació perquè la gent obri les oïdes. La música sempre t'acompanya i es tracta d'aprendre a escoltar-la: és un dels meus incentius per continuar. T'estan explicant una història amb sons i has de prestar-hi atenció.

L'equilibri també afecta els ingressos.

Sí, has d'intentar fer una proposta que, en conjunt, sigui sostenible, i és cert que és més fàcil trobar patrocinadors per al pop i el rock que per a la clàssica, i que els concerts amb més públic et donen superàvit per fer coses minoritàries. Però jo no programo pop o rock per fer calés, sinó perquè estic convençut que també hi ha virtuosisme en aquests estils, que han tingut un pes fonamental en la música dels últims 50 o 60 anys. Per això hem portat al festival Joe Cocker, Lou Reed, Patti Smith, New Order o Bryan Ferry, i vam organitzar l'homenatge a Leonard Cohen, el 2006, amb Jackson Browne, John Cale o Kiko Veneno. I també vam ser pioners a portar grans músics de jazz com ara Chick Corea, George Benson, Al Jarreau, Pat Metheny, Bebo i Chucho Valdés o Michel Camilo.

Sou un dels pocs grans festivals que no es va aturar durant la pandèmia.

Sí, i fins i tot vam arribar als 42.000 espectadors l'any passat, amb propostes més festives i populars. Ara hem pogut tornar més a la nostra essència, per exemple amb Herbie Hancock, que no et porta tanta gent com Guitarricadelafuente, un artista de moda que et pot ajudar a obrir el festival al públic de proximitat, amb el perill que es converteixi en una festa major. Hi ha dos tipus de festivals: el que es queda només amb el públic més proper, com una festa major, i el que sap sumar-hi també referències externes per atreure públic de fora, com fem nosaltres. El festival té un gran impacte a Sant Feliu, com ho va demostrar l'estudi econòmic del 2018. Molts espectadors venen de dijous a diumenge i sumen platja, dinar, el village i el concert. Això és un gran actiu per a la ciutat.

Per què vas decidir celebrar aquesta 60a edició durant tres anys?

Sobretot per la magnitud i la llarga història del festival, que fa que no sigui fàcil explicar-ho tot en un sol any. Hi ha diverses iniciatives com ara una exposició, la residència de Carles Padrissa, que es concretarà en dos espectacles més; continuar amb la línia de mites del pop i el rock... És un projecte que necessita més temps, més encara quan estem patint una pandèmia i una guerra a Europa.

Després de 35 anys, pensar a plegar?

Plegaré el dia que ja no tingui idees.

Publicat a:

-El Punt Avui. Girona 30-06-2022, Pàgina 14

-El Punt Avui. Nacional 30-06-2022, Pàgina 14

Font del document:

<http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/2160661-el-festival-es-un-gran-actiu-per-a-sant-feliu.html>